Thuis in het Aanloophuis

In het oude centrum van Leeuwarden vind je in de Bagijnestraat, niet ver van de scheve Oldehove-toren, het Aanloophuis. De Riepe kwam op een middag aanlopen, schoof een sjoelsteentje mee en leerde dat het bieden van een gezellige sfeer hier op nummer één staat. Omdat de warmte van een thuis niet voor iedereen vanzelfsprekend is.

door Arjen J. Zijlstra Fotografie: Suzanne Posthumus

'Honderd punten!' zegt de jonge Burundees met het enthousiasme van een quizmaster. 'Heel goed voor de eerste keer.' Vanochtend hebben ze de sjoelbak nog opgewreven, vertelt een vrijwilliger. Even later bij de pingpongtafel wijst de Afrikaan met zijn batje naar het Hollandse spel. 'Dat kennen we bij ons helemaal niet.' Zijn glimlach een zon waar geen sluierwolkje cynisme voorbij drijft. 'Echt heel leuk!'

Verderop zit een man alleen, zijn handen gevouwen om een kop koffie. Hij raakt heel snel overprikkeld, vertelt de coördinator Titia. 'We vragen wel af en toe of hij een bakje koffie wil, maar verder laten we hem met opzet juist een beetje met rust. Want op plaatsen waar te veel een beroep op hem wordt gedaan blijft hij weg. Daarom is het ook zo fijn dat er in de stad verschillende plekken zijn. Er zijn ook mensen die wel bij het Leger des Heils komen en niet hier, dat is prima.

'Onze doelstelling is beschikbaar zijn voor mensen die dat nodig hebben. Dit doen we door het bieden van een gezellige plek voor mensen die dat thuis niet hebben.' Het zijn overwegend dak-en thuislozen die hier komen. Want 'als je het thuis heel leuk hebt dan kom je hier niet.' Naast de gezellige sfeer, goedkope koffie en luisterende oren van de vrijwilligers biedt het Aanloophuis ook de mogelijkheid te douchen en de was te laten doen.

In totaal zijn er meer dan vijftig vrijwilligers die het Aanloophuis draaiende houden. Titia is de enige betaalde kracht. De meeste vrijwilligers werken eens in de drie weken. Sommigen staan dan in de keuken, anderen zijn aanwezig op de zaal of bij de ingang als portier. Want je komt alleen binnen met een pasje, dat je krijgt na een intakegesprek. Een van de eisen is bijvoorbeeld dat je geen harddrugsverslaafde bent. In dat geval kan je terecht bij een andere instelling in de stad. Tweemaal per maand is er een gezamenlijke maaltijd, en in de wintermaanden wordt er ook elke woensdag een maaltijd aangeboden. Titia kan echt genieten van het gezamenlijk eten. 'Die man daar heeft echt áltijd zijn hoed op, maar als we aan tafel gaan met zijn allen dan gaat die af. Dat vind ik zo mooi.'

Het Aanloophuis lijkt op een café, met als grootste verschillen dat er geen alcohol wordt geschonken, dat ze alleen op zaterdagmiddag en zondag geopend zijn, en dat er vrijwilligers rondlopen die vaak tijd hebben voor een praatje of een spelletje. Ook anders is de wekelijkse kerkdienst. Tenminste, die houden ze in 'de kapel' boven het Aanloophuis. Meestal zijn het zo'n zes mensen die eraan deelnemen. De overgrote meerderheid blijft dus aan de bar zitten of doet bijvoorbeeld een potje schaak of geniet van een sigaretje. 'We hebben een groep vrijwilligers die rouleren als voorganger. Zij komen uit verschillende hoeken: protestants, evangelisch, doopsgezind, helaas geen katholieken. Dan wordt er koffie en thee meegenomen en vaak is er ook plaats voor persoonlijke verhalen.'

En als een bezoeker van het Aanloophuis is overleden staan ze er niet alleen beneden in de zaal bij stil maar ook in de dienst. Onder een met plastic bloemen versierd kruis staat een altaartje waarop een aantal stenen ligt, met op elke steen een naam van een overledene.

Zelfkennis

Het Aanloophuis is in 1983 opgericht door een dominee die zag dat er een groep mensen was die behoefte had aan warmte, aandacht en gemeenschap maar dit nergens kon vinden. Het wordt grotendeels gefinancierd door een aantal kerken. Maar er is geen evangeliserend doel. Het hoofddoel is mensen

die het moeilijk hebben een gezellige plek bieden. En dat is voor de meesten al heel wat. Alleen al het feit dat iemand onvoorwaardelijk openstaat voor je verhaal kan als een enorme steun ervaren worden, vertelt Titia. 'Vanuit dat contact mag er groeien wat er uit groeit. Maar dat is wezenlijk anders dan wanneer je een begeleidings- of behandeldoel hebt.'

Volgens Titia leer je als vrijwilliger ook je kwaliteiten en zwaktes kennen en word je soms met jezelf geconfronteerd. 'Best veel van deze jongens nemen geen blad voor de mond. Dus als jij staat te keutelen in de keuken...' Ze vertelt hoe ze eerder deze middag een man beloofde hem ergens mee te helpen, maar dat vergat te doen. Ze bood haar excuses aan, waarop hij zei 'ach, ik weet van wie het komt, dat doe je wel vaker.' Zo kun je als vrijwilliger jezelf leren kennen. 'Ik zei: "Dat is ook zo, je hebt helemaal gelijk, hoe kan ik het goedmaken?" Maar je moet het dan ook wel weer van je af kunnen laten glijden.'

Het gesprek wordt even onderbroken omdat aan de bar wat gesust moet worden door Titia. Een man, gewapend met een handdoek, doet luidkeels zijn beklaag omdat iemand hem in de doucheruimte de pas afsneed en nu staat te douchen. De ontevreden doucheklant komt na een minuut of twee weer tot bedaren. 'Erg fijn als zoiets dan ook weer vrij rustig opgelost kan worden,' zegt Titia even later 'dat is denk ik ook een teken dat de mensen zich bij ons vertrouwd voelen.' Vijftien jaar geleden zijn ze een tijd dicht geweest na een geweldsincident. Toen ze weer opengingen was het pasjessysteem een van de nieuwe veiligheidsmaatregelen naast een coördinator en het feit dat mensen met een harddrugsverslaving niet toegelaten mogen worden. Tegenwoordig komt het slechts heel af en toe voor dat de politie gebeld moet worden omdat het uit de hand loopt.

In principe is iedereen welkom in het Aanloophuis, ongeacht de achtergrond. 'Kijk bijvoorbeeld naar die hele discussie over uitgeprocedeerde asielzoekers. Die zijn hier altijd al welkom geweest. Want elk mens heeft recht op een fijne middag, een douche en een boterham.' ■

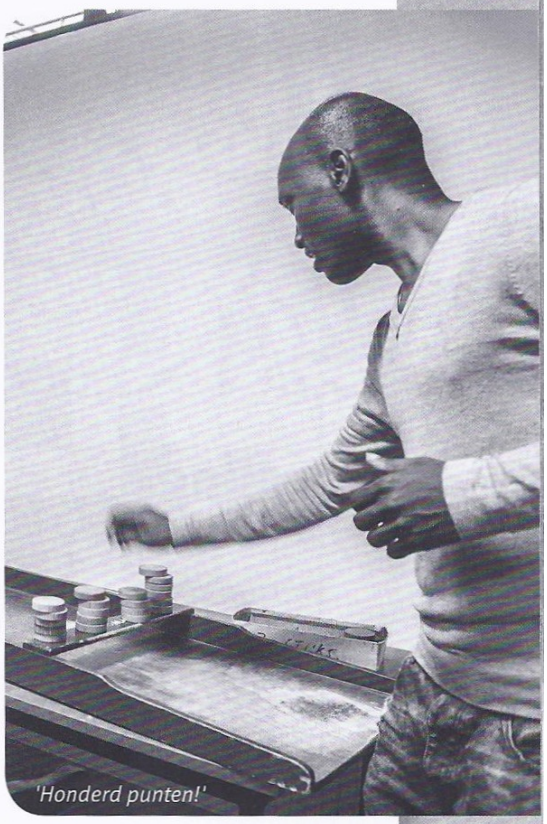

'Honderd punten!'